

DECIZIE

23 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător – Valeriu Doagă,

Judecători – Tamara Chișca-Doneva, Victor Burduh,

Nina Vascan, Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de Zlatin Eduard și avocatul acestuia Pîcălău Dorian,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Zlatin Eduard împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării vechimii în muncă cu includerea avantajelor salariale și a indemnizației de concediere, achitarea diferenței,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 ianuarie 2018, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de Zlatin Eduard, fiind menținută hotărârea Judecătoria Centru, mun. Chișinău din 22 aprilie 2016,

c o n s t a t ă :

La 12 ianuarie 2016, avocatul Dorian Pîcălău, în interesele lui Zlatin Eduard a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM, cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării vechimii în muncă, cu includerea avantajelor salariale și a indemnizației de concediere cu achitarea diferenței.

În motivarea acțiunii a invocat că reclamantul a fost angajat în organele afacerilor interne, având dreptul de a primi pensie pe linia MAI. În perioada de timp de la 07 februarie 1995 până la 28 septembrie 2007, a activat în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie, fiind eliberat din cadrul organelor afacerilor interne la 28 septembrie 2007. Activând în cadrul unei instituții de tip penitenciar, la eliberarea sa din serviciu nu au fost luate în considerare actele normative care îi apără drepturile sale la recalcularea eficientă a vechimii în muncă, fapt ce a influențat cuantumul achitării pensiei, deoarece nu au fost aplicate corespunzător reglementările stabilite de legiuitor în acest sens, motiv din care la 03 noiembrie 2015 a înaintat o cerere prealabilă către Ministerul Afacerilor Interne al RM,

solicitând: să i se comunice care este vechimea sa în muncă în cadrul Ministerului Afacerilor Interne al RM și subdiviziunile acestuia, recalcularea vechimii în muncă cu avantaje, eliberarea copiilor actelor privind calcularea vechimii în muncă din dosarul personal, precum și comunicarea perioadei de timp de muncă în cadrul Izolatorului de Detenție Preventivă, reieșind din faptul că reclamantul era supus riscului asupra vieții și sănătății, fiind în contact direct cu persoanele reținute.

La 14 decembrie 2015, prin intermediul Poștei Moldovei, reclamantul a primit setul de acte solicitat prin cererea prealabilă, însă pârâtul a lăsat fără examinare solicitarea cu privire la recalcularea vechimii în muncă cu avantaje, invocând faptul omiterii termenului de prescripție.

Potrivit cererii de chemare în judecată, prin ordinul Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău nr. 118 ef. din 28 septembrie 2007, Zlatin Eduard a demisionat din cadrul organelor afacerilor interne cu dreptul de a primi pensie pe linia Ministerului Afacerilor Interne al RM, începând cu luna noiembrie 2007, fiindu-i calculată vechimea în muncă de 20 ani, 1 lună și 25 zile.

Reclamantul consideră că pârâtul urma să-i calculeze vechimea în muncă cu avantaje, calculând 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru perioada efectuării serviciului în cadrul Batalionului Serviciului Escortă și Pază pentru întreaga perioadă de activitate, în cadrul Izolatorului pentru perioada din 08 septembrie 1989 până la 07 februarie 1995, precum și în Izolatorul de Detenție Preventivă din 07 februarie 1995 până la 28 septembrie 2007, din considerentul că pe perioada efectuării serviciului în organele afacerilor interne și anume, în subdiviziunile menționate, reclamantul a fost supus riscului vieții și sănătății fiind în contact direct cu persoane reținute și contagioase.

Astfel, Zlatin Eduard a solicitat obligarea Ministerului Afacerilor Interne al RM la efectuarea recalculării vechimii în muncă cu includerea avantajelor de două luni vechime pentru o lună în serviciu, pentru perioada activității în cadrul Batalionului serviciului escortă și pază al Comisariatului General de Poliție al mun. Chișinău din 08 august 1989 până la 07 februarie 1995, precum și pentru perioada activității în Izolatorului de Detenție Preventivă al CGP al mun. Chișinău din 07 februarie 1995 până la 28 septembrie 2007, cu recalcularea indemnizației de concediere, a pensiei și achitarea diferenței acesteia.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 22 aprilie 2016, cererea de chemare în judecată înaintată de Zlatin Eduard împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării vechimii în muncă, cu includerea avantajelor salariale și a indemnizației de concediere cu achitarea diferenței, a fost respinsă ca fiind tardivă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2017, a fost respinsă cererea de apel declarată de Zlatin Eduard, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 22 aprilie 2016.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 08 noiembrie 2017, a fost admis recursul declarat de avocatul Pîcălău Dorian în interesele lui Zlatin Eduard, a fost casată decizia Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2017, cauza fiind restituită spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 ianuarie 2018, a fost respinsă cererea de apel declarată de Zlatin Eduard, fiind menținută hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 22 aprilie 2016.

Invocând dezacordul cu decizia instanței de apel, Zlatin Eduard și avocatul acestuia Pîcălău Dorian, la 07 martie 2018 au declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 ianuarie 2018 și a hotărârii Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 22 aprilie 2016, cu pronunțarea unei decizii prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată.

În motivarea recursului, a indicat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și a încălcat normele de procedură, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Astfel, recurentul și avocatul acestuia nu sunt de acord cu aprecierea termenului de prescripție de către instanța de apel, considerând că aceasta a admis o eroare judiciară repetată, încălcând drepturile recurentului.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei rezultă că, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 25 ianuarie 2018 și înmănată recurentului Zlatin Eduard contra semnătură la 05 martie 2018 (f.d 189). Astfel, având în vedere că recursul declarat împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 ianuarie 2018 a fost depus la 07 martie 2018, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 16 mai 2018, recursul declarat de Zlatin Eduard și avocatul acestuia Pîcălău Dorian, a fost considerat admisibil.

Potrivit art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Zlatin Eduard și avocatul acestuia Pîcălău Dorian, și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să transmită pricina spre rejudecare în instanța de apel, în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Examinând materialele cauzei, Colegiul constată că instanța de apel a examinat cererea de apel cu încălcarea esențială a normelor de drept material.

În această ordine de idei, Colegiul reține prevederile art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

Astfel, studiind înscrisurile anexate la materialele cauzei, Colegiul a constatat că prin decizia Curții Supreme de Justiție din 08 noiembrie 2017, s-a reținut ca fiind eronată concluzia primei instanțe, meținută prin decizia instanței de apel, prin care a fost respinsă ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Dorian Pîcălău, în interesele lui Zlatin Eduard. Or, actele pricinii certifică faptul că răspunsul la cererea prealabilă a fost recepționat de către reprezentantul reclamantului-recurent Zlatin Eduard – avocatul Dorian Pîcălău la 14 decembrie 2015, fapt confirmat prin copia plicului poștal (f.d. 16), iar cererea de chemare în judecată a fost înaintată la 12 ianuarie 2016, în interiorul termenului de 30 de zile, stabilit de legiuitor în art. 17, alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000. Totodată, instanța de recurs a menționat faptul că prima instanță a reținut că reclamantul s-a eliberat din serviciu în anul 2007, iar cererea prealabilă a fost înaintată numai în anul 2015, însă asupra acestei concluzii instanța de apel a omis să se expună.

În așa mod, prin decizia din 25 ianuarie 2018, Curtea de Apel Chișinău a considerat corectă concluzia primei instanțe referitoare la omiterea termenului de prescripție de trei ani de către reclamant, făcând trimitere la faptul că însuși pârâtul, prin răspunsul la cererea prealabilă din 03 noiembrie 2015, a menționat că cererea în partea ce ține de recalcularea vechimii în muncă cu avantaje a fost lăsată fără examinare, din motivul omiterii termenului de prescripție (f.d. 12). Din aceste

considerente, instanța de apel a considerat că este inadmisibilă calcularea termenului din data recepționării răspunsului la cererea prealabilă, iar efectul produs de prescripția extinctivă asupra dreptului subiectiv civil este stingerea acestui drept.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu poate reține argumentele instanței de apel, reieșind din următoarele considerente.

Potrivit art. 9 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, în sistemul public, se acordă următoarele categorii de pensii:

- a) pensie pentru limită de vârstă;
- b) pensie de dezabilitate;
- c) pensie de urmaș;
- d) pensie specială;
- e) pensie anticipată pentru limită de vârstă.

În conformitate cu art. 33 alin. (1) al legii în cauză, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul:

- a) apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie;
- b) transferării la altă categorie de pensie;
- c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă.

(2) Reexaminarea drepturilor la pensie în cazul prevăzut la alin. (1) lit. a) se efectuează și pentru pensionarii care și-au realizat dreptul la pensie până la 1 ianuarie 1999, dar numai la prezentarea documentelor ce confirmă stagiul de cotizare.

(3) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în condițiile prezentei legi.

(4) Pensionarul care solicită transferul la una dintre categoriile de pensii prevăzute de prezenta lege de care a beneficiat anterior poate opta pentru pensia stabilită anterior luând în considerare toate indexările și recalculările efectuate până la data transferului.

(4¹) Pensionarii care activează sau au activat în câmpul muncii după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă în condițiile prezentei legi pot solicita reexaminarea pensiei nu mai des decât o dată la doi ani, cu condiția că pensia calculată conform formulelor din anexe, părți integrante ale prezentei legi, este mai mare decât pensia aflată în plată.

(5) Noile drepturi la pensie se acordă începând cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea și actele necesare la organul de asigurări sociale. În cazul transferării la altă categorie de pensie prevăzută de prezenta lege, termenul de transfer se stabilește conform art.11 alin. (2).

Potrivit art. 10 alin. (3) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, *dreptul la pensie este imprescriptibil*. În același timp, art. 35 alin. (1) din aceeași lege prevede că, plata stabilită și neîncasată la timp se plătește retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani până la data solicitării.

Astfel, în acest sens, Curtea Constituțională, în Hotărârea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat și Regulamentul privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15.08.2006, nr. 19 din 19.07.2016, a reținut că, având în vedere jurisprudența Curții Europene în materia aplicării art. 1 din Protocolul nr. 1, conform căreia *dreptul la prestații sociale se asimilează unui drept de proprietate, prin normele contestate, care stabilesc limita de 3 ani pentru încasarea retroactivă a pensiei calculate, a fost instituită o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate*.

Articolul 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova prevede că, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile, libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Sub acest aspect, potrivit art. 140 din Constituție și conform prevederilor Legii cu privire la Curtea Constituțională, hotărârile organului de jurisdicție constituțională sunt acte oficiale și executorii pentru toate autoritățile publice, persoane fizice și juridice.

Mai mult ca atât, Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 27 din 20.12.2011, la aprecierea corespunderii prevederilor legale cu garanțiile dreptului de proprietate, statuate de art. 46 din Constituție, în paragrafele 77-80, cu referire la prevederile art. 4 din Constituție, conform practicii sale, ținând cont de prevederile Convenției Europene și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, a reținut că drepturile care decurg din sistemele de protecție socială, deși nu sunt menționate expres în Convenția Europeană, intră totuși în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind precedată în accepțiunea sa largă, cuprinzând asistența socială și cea medicală.

În paragraful nr. 79 al Hotărârii citate, Curtea Constituțională a concluzionat că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție și respectiv art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Or, un asemenea drept social reclamantul l-a dobândit licit, odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă în anul 2007.

În contextul dat, în cauza *Stec și alții v. Marea Britanie* (decizia de admisibilitate din 6 iulie 2005) Marea Cameră a Curții Europene a statuat, cu valoare de principiu, că atunci când un Stat Parte pune în aplicare o legislație care prevede plata automată a unei prestații sociale - indiferent dacă acordarea acestei prestații depinde sau nu de plata prealabilă a contribuțiilor - această legislație

trebuie să fie considerată ca generând un interes patrimonial ce ține de domeniul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr. 1 pentru persoanele care îndeplinesc cerințele sale.

În lumina jurisprudenței Curții Europene, articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană se aplică fără a fi nevoie să se bazeze exclusiv pe relația între alocarea prestațiilor sociale și obligația de a plăti impozite sau alte contribuții (a se vedea, inter alia, *Gaygusuz v. Austria*, Hotărârea din 16 septembrie).

Din jurisprudența Curții Constituționale, expusă în Hotărârea nr. 19 din 18 octombrie 2011, rezultă că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și, respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Aplicativ la prezenta cauză, un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei. În acest sens, Curtea susține aprecierea autorităților dată drepturilor diminuate prin normele contestate ca drepturi potențiale sau aleatorii.

Astfel, în speța dată este potrivită Hotărârea Curții Europene, în cauza „*Prince Hans-Adam II de Liechtenstein c/Allemagne* din 12.07.2001”, în care Curtea menționează că statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în art. 6 au tocmai acest scop: efectivitatea dreptului la un proces echitabil, impunându-se statelor o obligație de rezultat - adoptarea în ordinea juridică internă a măsurilor corespunzătoare și a mijloacelor necesare realizării acestei obligații.

În lumina jurisprudenței CEDO, fiecare parte a procesului trebuie să aibă nu numai facultatea de a-și face cunoscute elementele, pe care se bazează pretențiile sale, dar și aceea de a lua cunoștință și de a discuta orice probă sau concluzie prezentată instanței de judecată (CEDO, hot. *Lobo Machado vs. Portugalia* din 20.02.1996; hot. *Vermeulen vs. Belgis* din 20.02.1996). Nu prezintă nici o relevanță dacă elementul susceptibil să conducă la o anumită decizie este adus în discuție de către părți sau sesizat din oficiu de către instanță, chiar și în această din urma situație, judecătorul fiind obligat să impună discutarea lui.

La fel, se relevă că obligația de motivare a hotărârilor judecătorești își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri să prezinte judecătorului observațiile și argumentele sale (CEDO, hotărârea *Werner c. Austria* din 24.11.1997), combinat cu dreptul părților și că aceste observații și argumente să fie examinate în mod efectiv (CEDO, hotărârea *Van de Hurk c. Olanda* din 19.04.1994) iar obligația de motivare a hotărârilor este singurul mijloc prin care se poate verifica respectarea drepturilor menționate anterior, piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite prezenta cauză civilă spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, pentru examinarea fondului cauzei.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale pricinii.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către de Zlatin Eduard și avocatul acestuia Pîcălău Dorian.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 25 ianuarie 2018, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Zlatin Eduard împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării vechimii în muncă cu includerea avantajelor salariale și a indemnizației de concediere, achitarea diferenței, și se remite pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Valeriu Doagă,

Judecători

Tamara Chișca-Doneva,

Victor Burduh,

Nina Vascan,

Svetlana Filincova